

Til kommunar i Vestland

Saksbehandlar, innvalstelefon
Mari Severinsen, 57 64 30 28

Referat etter møte om straumrasjonering 15. september og presisering av vidare oppdrag

Deltakarar: Statsforvaltaren, NVE, KDS Sogn og Fjordane, KDS Hordaland, fylkesberedskapsrådet, kommunane og nettselskapa

Innleiing

Vi er no i ein periode med høge straumprisar og mange stader med låg magasinffylling, særleg i Aust- og Sør- Noreg. Svikt i nedbør over tid, saman med konsekvensane av krigen i Ukraina og tilknytninga til det europeiske straumnett, er viktige drivarar for dei svært høge straumprisane. Både i media og i samfunnet elles får det svært stor merksemd, og det same får forsyningssituasjonen og ei mogleg rasjonerings.

NVE vurderer at det er låg risiko for rasjonerings, men at det likevel er eit scenario vi må vere budde på.

Ei eventuell rasjonerings vil føre til store samfunnskonskvensar. Straumrasjonerings er eit av scenarioa i [DSB sin analyse av krisescenario 2019](#). I analysen gjekk det fram at ei rasjonerings ville gi store samfunnsmessige konskvensar og kunne mellom anna føre til:

- Store sosiale og psykologiske reaksjonar
- At særleg eldre og sjuke får problem utan normal innetemperatur
- At det kan bety ei svært krevjande krisehandtering; vil påverke andre funksjonar hjå kommunar, statsforvaltarar m.v.
- Fleire brannar p.g.a. meir open eld
- Fleire trafikkulykker p.g.a. manglande veglys
- Eit samla (indirekte) økonomisk tap på 10-20 mrd. kr.

DSB arbeider no med ei revisjon av scenarioet.

Ei rasjonerings vil òg føre til eit stort informasjonsbehov. Sjølv om nasjonale styresmakter må eit hovudansvar for å utforme budskapen som skal formidlast, vil det òg bli eit stort press på regionale og lokale aktørar. Det er difor viktig å snakke saman om korleis informasjonsbehovet skal handterast.

Sentrale aktørar

Olje- og energidepartementet (OED): Har det overordna ansvar for kraftforsyninga i Noreg.

Noregs vassdrag- og energidirektorat (NVE): Har fått delegert til seg det operative ansvaret for kraftforsyningsberedskapan, jf. energilova kap. 9.

Statnett: Er systemansvarleg, og har ansvar for å koordinere produksjon og forbruk i kraftsystemet.

Direktorat for samfunnstryggleik og beredskap (DSB): Skal ha oversikt over risiko og sårbarheit i samfunnet. Direktoratet skal vere pådrivar i arbeidet med å førebygge ulukker, kriser og andre uønskete hendingar, og skal syte for god beredskap og effektiv ulukkes- og krisehandtering. DSB er òg tenesteleverandør for Nødnett.

Kraftforsyningas beredskapsorganisasjon (KBO): Norsk kraftforsyningsberedskap er organisert gjennom KBO. NVE har ansvaret for å samordne beredskapsplanlegginga, og skal leie kraftforsyninga i landet i krise og krig.

I tillegg til NVE, omfattar KBO alle einingar som eig eller driv kraftproduksjon med tilhøyrande vassdragsregulering, overføring og distribusjon av elektrisk kraft og fjernvarme.

KBO er delt inn i 13 distrikt, og NVE peiker ut regionale distriktssjefar (KDS) i kvart av dei. I Vestland er desse rollene gitt til høvesvis BKK i sør (gamle Hordaland) og Linja i nord (gamle Sogn og Fjordane).

KDS er ansvarleg for å syte for godt samarbeid mellom KBO-einingane. Dei er òg NVE sine representantar i fylkesberedskapsrådet i spørsmål som gjeld kraftforsyning.

Statsforvaltarane: Har eit ansvar for å samordne, og vere ein pådrivar for arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap i fylka.

Fylkesberedskapsråda, som er leia av statsforvaltarane, er eit viktig organ for samvirke på fylkesnivå. Der sit regionale etatar og organisasjonar med beredskapsansvar.

Kommunane: Etter lov og forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal kommunane på ein heilskapleg, systematisk og tverrsektoriell måte ivareta tryggleiken til innbyggjarane. Plikta omfattar kommunen sine oppgåver som styresmakt, som verksemd og som pådrivar ovanfor andre aktørar.

Kommunane må støtte nettselskapa med kunnskap om prioriterte sluttbrukarar i kommunen, basert på nasjonalt utarbeidde kriterium.

Nettselskapa: Plikter å ha oppdaterte planar for gjennomføring av rasjonering, som m.a. inneheld oppdatert oversikt over sluttbrukarar som må prioriterast.

Orientering ved NVE

NVE orienterte om:

- Kva som har skjedd i kraftmarknaden i sommar
 - Status på fyllegrad i magasina (med utgangspunkt i normal fyllingsgrad)
- Regelverk for rasjonering
- Kva NVE gjer og korleis dei arbeider med rasjonering framover
- Avklaringar:
 - Tidspunkt for eventuell rasjonering
 - Kven vert råka ved rasjonering
 - Aktuelle område for rasjonering
 - Varslingstid

Presentasjonen frå NVE ligg ved utsendinga.

Situasjonen i Vestland

Vestland er delt i to forsyningsområde:

I området NO3 (store deler av gamle Sogn og Fjordane) vert forsynings situasjonen vurdert som normal og det er ikkje venta behov for rasjonering .

I området NO5 (gamle Hordaland og heilt sørlege deler av Sogn og Fjordane) vert forsynings situasjonen vurdert som stram. Det kan tenkast å verte aktuelt med rasjonering ein kort periode i april/mai, men det er likevel lite sannsynleg.

Førebuing og samhandling på regionalt nivå

Statsforvaltaren vil bidra til å sikre samordning av oversyn over prioriterte brukarar på regionalt nivå. Fylkesberedskapsrådet vil bli nytta som arena for samvirke, både til førebuing til og handtering av ei eventuell rasjonering.

Innmelding av prioriterte sluttbrukarar

Statsforvaltaren vil syte for å samle inn informasjon om prioriterte sluttbrukarar frå dei regionale aktørane.

Førebuing og samhandling på lokalt nivå

Statsforvaltaren tek ei rolle i innsamlinga og koordineringa av kommunane sine prioriteringar, og vil via KDS formidle det til nettselskapa.

Sjølv om kommunane sender sine lister til Statsforvaltaren, er det viktig at det er god dialog mellom kommunane og nettselskapa. Det vil gjere førebuingane til, og handteringa av, ei eventuell rasjonering lettare. Problemstillingar som kan vere aktuelle å drøfte mellom kommunane og det lokale nettselskapet er:

- Samordning av lokal informasjon
- Detaljert avklaring av kva sluttbrukarar som vert ramma ved utkopling av ulike område (det er t.d. viktig for kommunen å vite kven av dei heimebuande pleietrengande som kan bli kopl ut, slik at andre beredskapstiltak kan setjast i verk)
- Eventuelle justeringar av innmeldte prioriteringar

I tillegg til kommunane og nettselskapa vil det òg vere andre lokale aktørar med stort informasjonsbehov. For å kunne gjennomføre ei eventuell straumrasjonering på ein god måte, vil det vere ein stor fordel at dei eksisterande systema for samvirke og krisehandtering vert nytta. På grunn av pandemien og andre uønskte hendingar, har kommunane eit godt trena apparat for krisehandtering. Vi tilrår difor å nytt allereie etablerte arenaer for samvirke på lokalt nivå, slik som det kommunale beredskapsrådet.

Vi oppmodar difor nettselskapa om å kontakte kommunen, for å få aktivert slike eksisterande møtearenaer. Ved behov for dialog med andre aktørar lokalt, kan kommunen bidra til å kvalitetssikre at alle relevante etatar og organisasjonar vert inkludert i den.

Innmelding av prioriterte sluttbrukarar

Kommunen er ansvarleg for innmelding av kommunale og private prioriterte sluttbrukarar.

Presisering av føresetnadane for skjerming av prioriterte brukarar

Ved eit eventuelt behov for rullerande sonevis utkopling, er det viktig å vere klar over at det i mange tilfelle ikkje er mogleg å kople ut/til éin og éin brukar. Utkoplinga må skje i eit litt større område. Viss ein sluttbrukar skal prioriterast, vil det truleg følgje med ein del «gratispassasjerar». På same måte er det ein risiko for at prioriterte brukarar misser straumen, fordi dei er i eit område som må koplast ut. Det betyr at det er krevjande å sikre at alle brukarane som bør ha

straum faktisk får det. Det er difor viktig med strenge prioriteringsvurderingar ved innmelding av prioriteringspunkt.

Innmelding av prioriterte sluttbrukarar betyr såleis ikkje at alle innmeldte kan garanterast straum ved rasjonering. Mengda av sluttbrukarar som vert kopla ut, sjølv om dei er prioritert, vil auke i takt med omfanget av rasjoneringa. Alle ansvarlege for kritiske samfunnsfunksjonar må difor syte for å ha beredskapsplanar for å oppretthalde drift ved bortfall av straum, enten i form av alternativ straumkjelde (t.d. naudstraumaggregat) eller alternativ driftsmåte.

Presisering av prosess rundt innsamling av oversikt over prioriterte sluttbrukarar

For å sikre ei lik vekting av prioriteringane i kommunane, i tråd med overordna nasjonale prioriteringar, vil Statsforvaltaren samle inn prioriteringslister frå kommunane og regionale etatar og samanstille desse. Listene vil så bli formidla vidare til dei KDSane og ut til nettselskapa, som grunnlag for dei lokale beredskapsplanane for rasjonering.

Listene vil òg vere relevante ved ekstremvêr og andre situasjonar med straumutfall, m.a. for prioritering av ressursar til feilretting.

Ansvarsdeling:

Kommunen er ansvarleg for innmelding av kommunale og private prioriterte sluttbrukarar¹ som kommunen har oversikt over.

- Regionale aktørar (medlemer i fylkesberedskapsrådet og t.d. kriminalomsorga) er ansvarleg for innmelding av eigne prioriterte sluttbrukarar.
- Statsforvaltaren er ansvarleg for samanstilling av prioriteringslister for fylket og formidling til KDSane.
- KDSane er ansvarleg for vidareformidling av relevant oversyn til nettselskapa.

¹ Med private prioriterte sluttbrukarar meiner vi i denne samanhengen tilbydarar av helse- og omsorgstenester, barnevernstenester og andre tenester for særleg sårbare gruppe .

Forventning til kommunane

Vi er kjent med at enkelte nettselskap har sendt førespurnad til kommunane om å sende lister over prioriterte brukarar. Etter avtale med KDSane kan de sjå vekk frå dei førespurnadane. Det er såleis bestillinga under som gjeld:

Vi ber alle kommunane om å sende ei oversikt over prioriterte sluttbrukarar **innan fredag 14. oktober** til mari.severinsen@statsforvalteren.no.

Har de spørsmål om bestillinga kan dei sendast til mari.severinsen@statsforvalteren.no.

Vi ber om at de inkluderer dette i oversynet:

1. Prioriterte sluttbrukarar i kommunen

Fyll inn vedlagt skjema med [prioriterte sluttbrukarar jf. § 9 i kraftrasjoneringsforskrifta](#).

Det vil seie:

- a) liv og helse (prioritet 1)
- b) vitale samfunnsinteresser innanfor administrasjon og forvaltning, informasjon, tryggleik, infrastruktur, forsyningar m.m. (prioritert 2)
- c) næringsliv og berørte økonomiske interesser (prioritet 3).

Rettleiing

Vi trur at det i hovudsak vil vere prioritert 1 og 2 som er aktuelt for kommunane.

- Døme på kommunale sluttbrukarar under prioritert 1 (liv og helse) kan vere sjukeheimar, legekontor, legevakt og brannstasjoner
- Døme på kommunale sluttbrukarar under prioritert 2 (vitale samfunnsinteresser...) er t.d. kommuneadministrasjonen og VA-anlegg

Vi minner om at dette må vere ei prioriteringsliste og ikkje ei oppramsing av sluttbrukarar som kan vere aktuelle. Det er difor nødvendig å avgrense lista:

- Har til dømes kommunen fleire bygg for administrative funksjonar, bør ein sjå om det er mogleg å velje eitt der det er mogleg å handtere kritiske oppgåver og funksjonar frå.
- I ein situasjon med sterkt avgrensa tilgang på straum, kan det vere at det ikkje er mogleg å sikre straum til fleire sjukeheimar/institusjonar i kvar kommune. Det bør vurderast om det er mogleg å peike ut éin, eller nokre få sjukeheimar som skal prioriterast, gjennom å samle brukarar der. Vi ber om at prioriterte sjukeheimar vert merkt med «1a» på listene, dei andre med «1b».
- I prosessen med å prioritere mellom lokasjonar med same funksjon i kommunen, oppmodar vi om å ha dialog med det lokale nettselskapet om kva bygg det er størst sjansje for at straumforsyninga kan oppretthaldast til ved rasjonering.

2. Tilgang til naudstraum

Vi ber om at de i oversynet skriv om sluttbrukarar har tilgang til alternativ straumkjelde (naudstraumaggregat), og gjerne om det er som følgje av lovpålagt beredskap eller eit sjølvstendig initiert beredskapstiltak.

Saman med oversendinga av prioriteringslista ber vi om at de melder inn om kommunen har tilgang på mobile naudstraumaggregat, kva kapasitet dei har, og kva bygg dei eventuelt kan koplast til.

3. Område med særleg behov for Nødnett- og EKOM-dekning

I ein situasjon med svært avgrensa tilgang på straum, kan det òg vere risiko for at deler av Nødnettet og eventuelt mobiltelefondekninga fell ut i periodar med utkopling. Vi ber difor om at de gir ei tilbakemelding, i eige vedlagt skjema, på kva område i kommunen de ser det som særleg viktig å oppretthalde Nødnett- og EKOM-dekninga.

Verksemder innan logistikk, transport, detaljhandel m.v. som er viktige for forsyning av varer og tenester

Listene over prioriterte sluttbrukarar skal ikkje omfatte aktørar innan logistikk, transport, detaljhandel m.v. Vi vil føreslå overfor nasjonale styresmakter at det vert ein eigen prosess for korleis omsynet til forsyning av varer og tenester skal ivaretakast.

Oversyn over andre kritiske brukarar

Til orientering vil tilsvarande bestilling òg bli sendt til naudetatane og andre medlemmer av fylkesberedskapsrådet.

Ikkje-offentleg

Vi tilrår inn til vidare at lister over prioriterte brukarar og opplysningar om reservestraum vert merka som ikkje-offentleg, jf. offentleglova § 21. Det skuldast at samanstillinga av prioriterte brukarar òg er ei samanstilling av sårbarheit som potensielt kan utnyttast av nokon som vil oss vondt.

Vegen vidare

Etter alle listene har kome inn vil Statsforvaltaren «vaske» dei, i dialog med KDSane/nettselskapa, og aktuelle kommunar og regionale aktørar når det måtte vere aktuelt.

Statsforvaltaren vil òg ha dialog med DSB og EKOM-tilbydarane om område som er rapportert inn som kritiske med omsyn til Nødnett- og mobiltelefondekning. Det kan vere eit viktig kunnskapsgrunnlag for vurderinga av kva basestasjonar og tilhøyrande infrastruktur som kan vere særleg sårbare for bortfall av straumforsyninga.

I starten av november vil Statsforvaltaren ferdigstille listene og syte for at dei vert distribuert til nettselskapa via KDSane.

Overordna prioriteringar og avgrensingar som vil vere ved ei rasjonerings situasjon vil vere tema for møte i fylkesberedskapsrådet i midten av november.

Statsforvaltaren vil før slutten av november kalle inn kommunane og andre aktuelle aktørar til nytt statusmøte. Der vil moglege endringar i situasjonen, og vidare førebuing til ei eventuell rasjoning, vere tema.

Med helsing

Haavard Stensvand
fylkesberedskapssjef

Mari Severinsen
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent